

Určovacie žaloby podľa § 80 písm. c/ O.s.p. - naliehavý právny záujem na určení

ZoSP 40/96 č.4, ZoSP 59/97 č.6, ZoSP 3/98 č.1 str.7, ZoSP 3/99 č.28 str. 55, ZoSP 17/00 č.2, PR 5/96 str. 225, PR 8/96 str. 368, PR 12/96 str.572, PR 9/99 str. 489, PR 10/99 str. 553, PR 12/99 str. 656, PR 8/00 str.354, PR 6/01 str.282, PR 8/01 str.393, SR 8/00 str.233, SR 12/00 str.366, SR 1/01 str.4, SR 7/01 str.222, SR 7/01 str.230, SR 6/01 str.185, SR 8/01 str.273, SR 11/01 str.381, R ČR 58/98, R ČR 31/00, R ČR 44/00, R ČR 45/00, R ČR 9/01, R ČR 65/01, R ČR 68/01, R 25/80, R 27/84, R 17/72, R 53/73, R 65/72, R 24/95, R 8/00 z.1,

JUDIKATÚRA

ÚS SR sp. zn. II. ÚS 137/08 - nesprávne posúdenie otázky naliehavého právneho záujmu v zmysle, že tento nie je daný, znamená vo svojich dôsledkoch odopretie súdnej ochrany a teda popretie samej podstaty základného práva na súdnu ochranu. Vyplýva to zo skutočnosti, že súd rozhodne o žalobe bez skúmania jej podstaty

II ÚS 249/2011 - ZSP 22/2012 - aj keď mohla osoba, ktorej nehnuteľnosti prevzal štát v rozhodnej dobe pre reštitúciu žiadať o vydanie týchto nehnuteľností podľa špeciálneho predpisu (napr. podľa § 6 ods. 1 písm. p) zákona č. 229/1991 Zb. alebo podľa § 6 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb.) môže sa úspešne domáhať ochrany vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov (§ 126 Občianskeho zákonníka), a to aj formou určenia vlastníckeho práva podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku.

R 139/2014 z. 10 - Právoplatný rozsudok, ktorým bola zamietnutá žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu, zakladá prekážku veci právoplatne rozhodnutej v konaní o novej žalobe o určenie neplatnosti toho istého právneho úkonu aj vtedy, keď súd v predchádzajúcom konaní svoje rozhodnutie nezaložil na tých istých, už vtedy zistených skutočnostiach, z ktorých sa vyvodzuje

neplatnosť právneho úkonu aj v novej žalobe
.....

R 30/2011 z.3 - . V konaní o určenie, komu patrí spoluvlastnícky podiel niektorého zo spoluvlastníkov nehnuteľnosti, je pasívne vecne legitimovaný iba podielový spoluvlastník, práva ktorého navrhovateľ popiera

R 32/2011 z. 3 - v konaní o žalobe, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťovi, ide o posúdenie, či poručiť bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Navrhované určenie sa tu vzťahuje k okamihu smrti poručiťa a okolnosti, ktoré nastali po tomto okamihu nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu

ZSP 40/96 č.4 - zásadne síce platí, že možnosť žaloby na plnenie spravidla vylučuje právny záujem na žalobe určovacej, tento predpoklad však nemožno chápať všeobecne. (absolútne). Ak žalobca môže preukázať, že má právny záujem na tom, aby rozhodnutím súdu bolo určené určité právo lebo právny pomer napriek tomu, že mohol žalovať priamo na plnenie, nemožno mu určovaciu žalobu odoprieť. Za nedovolenú - pri možnosti žaloby na plnenie - možno považovať určovaciu žalobu len tam, kde by neslúžila potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu a môže sa ňou predísť žalobe na plnenie, je určovacia žaloba prípustná aj napriek tomu, že je možná i žaloba na plnenie.

ZSP 17/00 č.2 - vo všeobecnosti treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je vtedy, ak je tu daný aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho právneho postavenia a ktorý nemožno inými právnymi prostriedkami odstrániť, pričom nie je dôležité ako táto neistota vznikla. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie tých pomerov (vzťahov), ktoré sú ohrozené neistotou a teda predstavujú nebezpečenstvo budúceho porušenia právnych povinností iným subjektom.

Určovacia žaloba je spravidla vždy prípustná vo vzťahu k nehnuteľnostiam z dôvodu, že rozsudok vyhovujúci žalobe môže byť jedným z predpokladov na vykonanie obnovy vlastníckeho práva pôvodného darcu, ak došlo k porušeniu jeho vlastníckeho práva z dôvodu absolútne neplatného právneho úkonu.

ZSP 6/2003 str. 163 - Naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) OSP je daný vtedy, ak existuje aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľom a odporcom, ktorý je; ohrozením navrhovateľovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť; nie je pritom rozhodujúce, ako táto neistota vznikla.

ZSP 3/98 č.1 - určovací žaloba podľa § 80 písm. c) O.s.p. je preventívneho charakteru a má miesto jednak tam, kde jej pomocou možno eliminovať stav ohrozenia práva či neistoty v právnom vzťahu a k odpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak, jednak v prípadoch, v ktorých určovací žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu riešeného právneho vzťahu, takže jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravy, ktorá odvráti prípadné budúce spory medzi účastníkmi.

R 24/95 č.3 - naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. je daný aj vtedy, ak takéto určenie môže predísť žalobe na plnenie podľa § 80 písm. b) O.s.p.

NS ČR sp. Zn. 20 Cdo 450/2000 - soud posudzuje naléhavost právního zájmu u žaloby na určení ve smyslu § 80 písm. C/ OSŘ z hlediska možnosti žalovat na plnění z pozice žalobcu, nikoli žalovaného.

Okolnost, že žalovaný podal žalobu na vyklizení družstevního bytu žalobcem, sama o sobe nevyklučuje existence naléhavého právního zájmu žalobce na určení neplatnosti dohody o převodu členských práv a povinností v družstvu, mezi nimi uzavřené.

ZSP str. 170 6/2003 - Preventívny charakter určovacej žaloby môže byť naplnený aj po tom, čo už došlo k porušeniu práv, o ochranu ktorých ide, za podmienky, že je daný naliehavý právny záujem na tomto určení.

ZSP 6/06 - Naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku sa viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho a žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho

právnom vzťahu.

Určovací žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamena úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 112/2004.

R ČR 85/03 - Pravomocný rozsudek o žalobě na určení, zda tu právo nebo právní vztah je nebo není (§ 80 písm. c/ O. S. ř.), nevytváří překážku věci rozsouzené pro žalobu na plnění vycházející z téhož skutkového základu.

R 15/2005 - o prekážku věci rozsúdenej podľa § 159 ods. 3 O. s. p. nejde, ak predchádzajúcim rozsudkom bola určovací žaloba zamietnutá bez toho, aby sud záväzne posúdil existenciu právneho vzťahu medzi účastníkmi konania. O takýto prípad nejde ani vtedy, ak predchádzajúcim rozsudkom bola žaloba zamietnutá iba z dôvodu, že žalobcovia sa pôvodnou žalobou domáhali určenia spoluvlastníctva k nehnuteľnosti v iných podieloch, než ktoré im v skutočnosti patria.

SR 5/99 - K naléhavému právnímu zájmu u žalob na určení vlastnictví

R 8/00 z.1 - pred vydaním osvedčenia o držbe nehnuteľnosti podľa zákona č. 293/1992 Zb. má jej dotknutý vlastník (spoluvlastník) naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby, že u žalovaného nie sú splnené podmienky pre vydanie tohto osvedčenia.

ZSP 28/99 č.3 - vlastník alebo spoluvlastník nehnuteľnosti má naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby, že u žalovaného účastníka nie sú splnené podmienky na vydanie osvedčenia o držbe nehnuteľnosti podľa zák. č. 293/1992 Zb.

R ČR sp.zn. 22 Cdo 1377/2001 z 11.12.2002 - Žalobce může mít naléhavý právní zájem na určení, že vlastníkem určité nemovitosti je žalovaný, který ji převedl na jinou osobu, přestože mu to zakazovalo předběžné opatření soudu, jestliže tímto určením získá

žalobce doklad nezbytný pro nařízení výkonu rozhodnutí prodejem nemovitostí.

SR 11/02 str.390 - K naléhavému právnímu zájmu u žalob na určení vlastnictví k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí

SR 1/03 str.5 - K naléhavému právnímu zájmu na určení vlastnictví k nemovitosti u osoby, která je již jako vlastník zapsána v katastru nemovitostí

ZSP 3/2009 - Okolnost, že je ako vlastník určitej nehnuteľnosti, ktorá nie je predmetom spoluvlastníctva, v katastri nehnuteľností popri žalobcovi zapísaný aj žalovaný (duplicitný zápis), odôvodňuje vždy naliehavý právny záujem žalobcu na určení, že je vlastníkom takej nehnuteľnosti, a pod.

S prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností (výpis z katastra nehnuteľností slúži ako preukázanie vlastníckeho práva) a na jeho právne účinky je odôvodnený záver, že právne postavenie žalobcu je za tejto situácie neisté. A že bez požadovaného určenia, by jeho právo mohlo byť aj ohrozené.

Súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, je vždy podkladom na vykonanie zmien v zápisoch katastra nehnuteľností.

ZSP 4/2003 str. 103 - Ak je žalovaný odporca zapísaný v katastri nehnuteľnosti ako vlastník nehnuteľnosti, má navrhovateľ naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva, lebo také rozhodnutie súdu môže byť aj podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností.

R 55/2009 z.6 - Rozsudok súdu negatívne určujúci, že žalovaní nie sú vlastníkami nehnuteľnosti, nemôže zlepšiť právne postavenie žalobkyne, ktorá svoje vlastnícke právo nepreukazuje na ňu znejúcim tzv. nadobúdacím titulom a dosiaľ nebola zapísaná ako vlastníčka predmetnej nehnuteľnosti v evidencii právnych vzťahov k nehnuteľnostiam. Na podaní žaloby, predmetom ktorej je takéto určenie, nemá žalobkyňa naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) O. s. p.

SR 10/04 - K naléhavému právnímu zájmu na určení existence právního vztahu k nemovitosti k určité době v minulosti

SR 10/99 - Naléhavý právní zájem vlastníka pozemku na určení vlastnictví ke stavbě na něm

33 Odo 137/2002 - 1. Vlastník nemovitosti, který daroval podíl na této nemovitosti, má po uplatnění práva na vrácení daru naléhavý právní zájem na určení vlastnického práva.

SR 4/ 03 str. - K naléhavému právnímu zájmu věřitele na určení, že vlastníkem určité nemovitosti je jeho dlužník

SR 1/04 - K naléhavému právnímu zájmu nájemce bytu na určení vlastníka bytového domu. Rozlišování finančního a právního zájmu

SR 3/04 - Kdy může mít nájemce nemovitosti naléhavý právní zájem na určení vlastnictví k pronajaté věci

SR 11/03 - K naléhavému právnímu zájmu nájemce na určení, že pronajímatel není vlastníkem pronajaté věci.

SR 6/03 - K naléhavému právnímu zájmu na určení průběhu vlastnické hranice pozemku

ZSP 59/97 č.6 - v prípade platného odstúpenia od zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ak dôjde k sporu, je na strane predávajúceho z kúpnej zmluvy daný naliehavý právny záujem na tom, aby súd rozsudkom určil, že po zániku právneho vzťahu z kúpnej zmluvy je opäť vlastníkom nehnuteľnosti, ktorú kúpnu zmluvou previedol na kupujúceho.

PR 11/03 - K naléhavému právnímu zájmu na určení obnoveného vlastnického práva prodávajícího k nemovitostem po odstoupení prodávajícího od kupní smlouvy, jestliže prodávající nevrátil kupní cenu

ZSP 59/2002 - Právoplatný rozsudok o určení neplatnosti kúpnej zmluvy, je podkladom pre vykonanie zápisu v KN záznamom podľa § 34 ods. 2 zák. č. 162/1995 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2001

R ČR 68/01 - Lze-li žalovat o určení práva nebo právního vztahu, není dán naléhavý právní zájem na určení neplatnosti smlouvy, jež se tohoto práva nebo právního vztahu týká (§ 80 písm. c) o. s. ř.).

R 61/07 z. 5, ZSP 6/07 - naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o prevode nehnuteľnosti nie je daný, ak sa práva k nehnuteľnosti dotýka ďalšia právna zmena v zmysle § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon).

SR 7/01 - K naléhavému právnímu zájmu na určení neplatnosti smlouvy, jejímž účastníkem žalobce nebyl

SR 8/01 - K otázce naléhavého právního zájmu při podání žaloby o určení neplatnosti kupní smlouvy, jestliže o vkladu věcných práv do katastru nemovitostí nebylo dosud rozhodnuto.

R 46/2009 - Zmluva o postúpení pohľadávky uzavretá v rozpore s ustanovením § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka je absolútne neplatným právnym úkonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Návrh na určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky môže podať aj dlžník, ak preukáže, že má na tomto určení naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) O. s. p.]; nie je rozhodujúce, či mu postúpenie oznámil postupca alebo preukázal postupník

SR 8/04 - K naléhavému právnímu zájmu na určení neplatnosti smlouvy o převodu bytové jednotky a k sazbě odměny advokáta v tomto řízení

PR 2/04 - K naléhavému právnímu zájmu akcionáře společnosti na určení neplatnosti smlouvy o prodeji podniku

SR 7/01 - Nedostatek naléhavého právního zájmu na určení neplatnosti smlouvy, trvá-li nárok na vrácení vzájemného plnění.

R 76/04 z. 5 - nedostatok naliehavého právneho záujmu [§ 80 písm. c) O. s. p. na určení neplatnosti právního úkonu nemožno vyvodit z toho, že veriteľ má možnosť domáhať sa vyslovenia neúčinnosti tohto právního úkonu

R ČR 9/01 - Neúspěšný účastník nabídkového řízení má naléhavý právní zájem na určení, že smlouva o převodu nemovitostí ve vlastnictví obce, kterou obec uzavře s jiným zájemcem o koupi, je neplatná (§ 80 písm. c) o. S. ř.). Z hlediska počítání třicetidenní lhůty jako minimální doby, která musí podle ustanovení § 9 odst. 3 zákona č. 172/1991 Sb. uplynout mezi zveřejněním záměru obce převést nemovitý majetek a projednáním v orgánech obce, je rozhodné, kdy příslušný orgán obce s konečnou platností rozhodlo o tom, na koho bude nemovitost převedena

R 3 Cdo 89/95 - naliehavý právny záujem o určenie, že odporca nie je závetným dedičom

R ČR 61/01 - Jestliže dědic je z titulu svého dědického nároku věcně legitimován k podání žaloby o určení, že zůstavitel byl ke dni svého úmrtí vlastníkem věci, nemůže být tomuto určení na překážku okolnost, že tento dědic zemřel a určovací žalobu namísto něj podávají jeho dědicové.

R 32/2010 - V konaní o žalobe, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, ide o posúdenie, či poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Navrhované určenie sa tu vzťahuje k okamihu smrti poručiteľa a okolnosti, ktoré nastali po tomto okamihu nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu

ZSP 2/2008 - v zmysle § 680 ods. 2 Občianskeho zákonníka prechádza na nadobúdateľa bytu rovnako povinnosť predchádzajúceho prenajímateľa strpieť výkon práva rozvedenej manželky nájomcu družstevného bytu v byte bývať až do zaistenia bytovej náhrady. Splnenie tejto povinnosti možno uplatniť aj žalobou na súde podľa § 80 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Podmienkou úspešnosti určovacej žaloby je naliehavý právny záujem na požadovanom určení, a to u žalobcu. Požadovaná naliehavosť

právneho záujmu je chápaná jednak v zmysle časovom (potreba odstránenia neistoty musí byť aktuálna), jednak v tom zmysle, že žalobca nemá inú možnosť, hlavne že nemá možnosť žalovať na plnenie z toho istého právneho pomeru.

R ČR 65/01 - Správce konkursní podstaty nemá naléhavý právní zájem na určení vlastnického práva úpadce k nemovitostem (§ 80 písm. c) o. s. ř.). Má-li za to, že úpadce je vlastníkem nemovitostí, sepíše je do konkursní podstaty

R ČR 6/03 - Dlužník povinného nemá ve smyslu § 80 písm. c) o. s. ř. naléhavý právní zájem na určení, že pohledávka povinného postižená výkonem rozhodnutí příkazáním jiné peněžité pohledávky (§ 312 a násl. o. s. ř.) není pravou

R ČR 3/97 - štátny podnik nie je oprávnený konať v občianskom súdnom konaní za štát (v mene štátu). Štátny podnik nemôže mať naliehavý právny záujem na určení, že štát je vlastníkom; môže sa však domáhať určenia, že štátny podnik má ku sporným veciam právo hospodárenia.

R 62/04 z.4 - štátny podnik nemôže mať naliehavý právny záujem na určení, že štát je vlastníkom sporných vecí [§ 80 písm. c) O. s. p.]; môže sa len domáhať, že má k týmto veciam právo hospodárenia

R ČR 58/98 - zo skutočnosti, že vec bola zaradená do súpisu majetku patriaceho do konkurznej podstaty úpadcu, nemožno vyvodzovať, že by žalobca nemal naliehavý právny záujem na určení, že je vlastníkom tejto veci.

R 52/2010 z.6 - Sama skutočnosť, že prebieha konanie o (excindačnej) žalobe na vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty, nezakladá bez ďalšieho nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu [§ 80 písm. c) O. s. p.] na určení, že je vlastníkom tejto veci

R 10/03 z.1 - spoločníkovi spoločnosti s ručením obmedzeným nemožno bez ďalšieho uprieť naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmlúv, ktoré uzavrela spoločnosť a ktoré môžu mať nepriaznivý vplyv na hodnotu jeho obchodného podielu.

SR 11/01 str. 381 - k naliehavému právnemu záujmu pri podaní žaloby na určenie neplatnosti listiny o vydedení

ZSP 78/04 z.6 - Určovacou žalobou nie sú žaloby na určenie právnej skutočnosti, pri ktorých naliehavý právny záujem vyplýva z právneho predpisu - ako je to aj v prípade ustanovenia § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka - netreba ho osobitne preukazovať podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku.

ZSP 6/02 str. 123 - aktívne legitimovaným účastníkom na podanie návrhu na zrušenie uznesenia o schválení zmiernu podľa § 99 ods. 3 OSP je len ten, kto bol účastníkom konania, ktoré skončilo súdnym zmiernom.

Návrh na zrušenie uznesenia o schválení zmiernu nie je návrhom na určenie v zmysle § 80 písm. c) OSP.

ZSP 4/2007 - v konaní o žalobe na určenie, že pracovný pomer trvá a o náhradu mzdy, sa súd obmedzí len na zistenie, či existuje právny titul rozviazania pracovného pomeru (§ 59 ods. 1 Zák. práce); nemôže už skúmať jeho platnosť či neplatnosť. Neplatnosť skončenia pracovného pomeru iným spôsobom, môže byť za splnenia predpokladov uvedených v § 80 písm. b) a c) Občianskeho súdneho poriadku určená rozhodnutím súdu a môže byť v inom konaní posudzovaná aj ako predbežná (prejudiciálna) otázka. Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Cdo 193/2005.

R 56/2009 z.6 - Ak nedošlo k určeniu neplatnosti skončenia pracovného pomeru podľa § 77 Zákonníka práce, treba vychádzať z toho, že pracovný pomer bol skončený platne; na podaní žaloby o určenie trvania tohto pracovného pomeru nemôže mať žalobca v takom prípade naliehavý právny záujem [§ 80 písm. c) O. s. p.] .

LITERATÚRA

PR 5/96 str.225 - určovacia žaloba a naliehavý právny záujem žalobcu

SR 11/03 - K naliehavému právnemu záujmu na určení prúbehu vlastnícké hranice pozemku

SR 2/04 - Několik poznámek k článku K naléhavému právnímu zájmu na určení průběhu vlastnické hranice pozemku

SR 1/01 str.4 - k žalobe na určení spoluvlastnického práva

SR 8/03 - K naléhavému právnímu zájmu na určovací žalobě z hlediska okruhu účastníků řízení.

BSA 1/01 str. 30 - PO a naléhavý právní zájem

R - Zbierka stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR

R ČR - Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek vydávaná Nejvyšším soudem ČR

ZSP - Zo súdnej praxe

PR - Právní rozhledy

SR - Soudní rozhledy

JR - Justičná revue

BSA - Buletin Slovenskej advokácie